

Heimdall-broder m fl,

Ja, så har den då helt säkert kommit till Skåne, våren. Det alldeles avgörande beviset levererade heimdallsångarna **Heimdalls söner** i tisdags under ledning av sin ur-rutinerade och så distinkt eleganta sångboss **Stig Persson** i form av i tur och ordning klassikerna *Vintern rasat ut*, *Till skogs en liten fågel flög* och *Glad såsom fågeln*, följande efter en till synes allmänt synnerligen uppskattad lax-, kalv- och/eller entrecote-måltid, som i sin tur följde på till synes ovanligt livfullt minglande av kvällens närmare 65 deltagare.

Dessa **Heimdalls söner** har ställt i utsikt, inte minst till följd av det så uppenbart entusiastiska mottagande som deras framträdanden fick i tisdags, att glädja oss något mer frekvent framöver, även om de - rätt onödigtvis kan tyckas - själva tycks tycka att de måste utgöra minst en dubbelkvartett för att låta höra av sig.

Kvällens huvudtalare, vår lärde och engagerade medlem **Kristian Gerner**, kom så till skott efter diverse problem med tekniken som vad avser högtalandet ingen tyvärr lyckades fixa tillfredsställande denna gång. Han hade rubricerat sitt föredrag *Sankt Petersburg och Kaliningrad - ryska fönster till Europa* och vi fick oss till livs både ett och annat om dessa storstäder i vårt ju rätt nära grannskap.

I själva verket förhåller det sig faktiskt så att man från Malmö har längre fågelvägen till t ex Norrköping än till Kaliningrad, och att det är ungefär lika långt från Stockholm till Sankt Petersburg som till Malmö. Dessa båda ryska städer är ju landets enda av betydelse vid Östersjön men har mycket olika rysk historia.

Sankt Petersburg har varit ryskt ända sedan det grundades av **Peter den store** (1672-1725) år 1703 på platsen för det svenska fästet Nyen, medan Kaliningrad räknar sitt grundande till mitten av 1200-talet och blev ryskt, dvs sovjetiskt, först omedelbart efter andra världskriget.

Båda städerna har skiftat namn under årens lopp. Sankt Petersburg, som inte som man skulle tro egentligen har sitt namn efter sin grundare utan efter aposteln **Simon Petrus**, den förste biskopen av Rom (tanken var att staden skulle bli det tredje Rom med Konstantinopel som det andra), omvandlades 1914 först till Petrograd och därefter 1924 till Leningrad, innan man 1991 återgick till ursprungsnamnet, som i folkmun ofta nog förkortas till Piter.

Kaliningrad, å andra sidan, fick redan under Tyska ordens tid i mitten på 1200-talet namnet Königsberg efter en böhmisk ”könig” och först 1946 sitt nuvarande efter **Michail Kalinin** (1875-1946), en gång en av grundarna av den välkända

sovjetiska kommunistpartitidningen *Pravda* och sedermera under många år Sovjetunionens statschef fram till sin (naturliga) död.

Medan Sankt Petersburg var rysk huvudstad i princip från 1712 till 1918, var Königsberg tidigare huvudstad i den tyska provinsen Ostpreussen och längre tillbaka hertigdömet Preussens huvudstad, där ”den store kurfurstens” son **Fredrik**(1657-1713) som den förste lät kröna sig till preussisk kung år 1701.

Vår talare konstaterade att båda städerna blev rejält skadade under andra världskriget, Sankt Petersburg under den omåttligt långa tyska belägringen (från september 1941 till och med januari 1944) och Königsberg särskilt genom brittiska bombanfall (under 1944), men medan Sankt Petersburg är restaurerat så finns mycket litet kvar av det gamla Königsberg, som däremot försetts med diverse mer sovjettypiska anläggningar, undantaget en i vart fall till det yttre mycket flott och linjeren fotbollsarena, uppförd inför fotbolls-VM 2018.

Från Sankt Petersburg fick vi se bilder av ”Kyrkan på blodet”, rest på den plats mitt i gatan där tsar **Alexander II** (1818-1881) utsattes för en dödlig granatattack och som med sina färgrika lökkupoler till förväxling liknar Vasilij den helige-katedralen vid Röda torget i Moskva, av kryssaren Aurora som från sin ankarplats vid Nevas norra strand med sin eldgivning med lösa skott gav signalen till den oktoberrevolution, som ju enligt vår tideräkning ägde rum i början av november 1917, av Vinterpalatset, format av den just för sina byggnader i och omkring staden så berömde italienske arkitekten **Bartolomeo Rastrelli** (1700-1771) och av - på en bild långt i fjärran på andra sidan Neva - Peter-Paul-katedralens eleganta och lättigenkända kyrkospira under vilken de flesta ryska tsarerna är gravsatta, och av den kyrkan omgivande Peter-Paul-fästningen, där bl a författarna **Fjodor Dostojevskij** (1821-1881) och **Maxim Gorkij** (1881-1936) satt fängslade.

Andra författare med anknytning till Sankt Petersburg som uppmärksammades under kvällen var Rysslands nationalskald **Aleksandr Pusjkin** (1799-1837), död ung efter en svartsjukeduell, symbolisten **Aleksandr Blok** (1880-1921), svärson till periodiska systemets upphovsman **Dimitrij Mendelejev** (1834-1907), och **Anna Achmatova** (1889-1966) med citat från hennes självbiografiska diktverk *Requiem* och bild från hennes omtalade mur-grav på kyrkogården i Komarovo.

Beträffande Kaliningrad noterade talaren särskilt att filosofen **Immanuel Kant** (1724-1804) levde hela sitt liv i staden, denne den s k kritiska filosofins upphovsman och väl mest känd för sitt kategoriska imperativ (ung. *Handla så att Du i Ditt handlande följer vad Du skulle vilja se som allmän lag*). Under

frågestunden som följde föredraget berördes också Bärnstensrummets oklara öde och det klassiska Königsberg-problemet att finna en promenadväg, som passerade en gång, men bara en, envar av stadens på 1700-talet sju broar över floden Pregel, något som till slut bevisades omöjligt av den schweiziske matematikern och fysikern **Leonhard Euler** (1707-1783), under flera år för verksam i Sankt Petersburg.

Före kvällens avslutning i form av den varma applåd, varmed vi på sedvanligt vis numera tackar varandra för trevlig och trivsamt samvaro, lämnades den kanske något överraskande upplysningen att styrelsen undersöker de praktiska och finansiella möjligheterna att låta nästa års sommarutflykt gå ända till Sankt Petersburg (åtminstone).

Det har nämligen visat sig att väldigt många medlemmar inte haft tillfälle att i verkligheten beundra denna i sina centrala delar så vackra och välplanerade stad eller t ex beskåda *Bronsryttaren*, **Etienne Falconets** (1716-1791) emblematiske ryttarstaty vid Nevas inlopp (man jämför med Frihetsgudinnan som symbol för New York), uppförd 1782 på ett gigantiskt stenblock, som enligt uppgift fraktats till sin plats över Finska vikens is, och besungen 1833 i en litterärt betydelsefull hyllningsdikt till stadens grundare av den ovannämnde **Aleksandr Pusjkin**.

Sällskapliga hälsningar,

Frank Orton

Ordf

